

SOSIAALIHUOLTOLAIN MUUTTAMINEN

Maahanmuuton ministerityöryhmä julkaisi 16.12.2016 toimenpidesuunnitelman lait-
toman maassa oleskelun ehkäisyyn ja hallintaan. Maahanmuuton ministerityöryhmä
linjasi, että valtion tulee korvata kunnille kiireellisten sosiaalipalveluiden kustannuk-
set, kun välttämätöntä sosiaalipalvelua on annettu henkilölle, joka on saanut lainvoi-
maisen kielteisen turvapaikkapäätöksen eikä ole enää vastaanottopalveluiden piirissä.

Nykyisen sosiaalihuoltolain 12 §:n perusteella, jokaisella kunnassa oleskelevalla hen-
kilöllä on oikeus saada kiireellisessä tapauksessa yksilölliseen tarpeeseensa perustuvat
sosiaalipalvelut siten, ettei hänen oikeutensa välttämättömään huolenpitoon ja toi-
meentuloon vaarannu.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sosiaalihuoltolakia. Lakiin lisättäisiin uusi 12 a
§, jonka mukaan Kansaneläkelaitos korvaisi valtion varoista kunnalle ja kuntayhty-
mälle kiireellisestä sosiaalipalvelusta aiheutuneet kustannukset, kun välttämätöntä so-
siaalipalvelua on annettu kansainvälistä suojelua hakeneelle ulkomaalaiselle, jonka
vastaanottopalvelut ovat lakanneet. Korvattavia palveluita olisivat välttämättömänä
sosiaalipalveluna annettu tilapäinen asuminen sekä kustannukset ruoasta ja välttämät-
tömistä lääkkeistä.

Kiireellisessä tilanteessa annettujen sosiaalihuollon palveluiden kustannusten korvaa-
misessa ei ole kyse uudesta tehtävästä kunnille tai uudesta palvelusta laittomasti
maassa oleskeleville, vaan ainoastaan valtion ja kuntien välisestä kustannusten jaosta.

Kansaneläkelaitos maksaa kunnille kiireellisen terveydenhuollon kustannukset ja ny-
kyinen järjestelmä on mahdollista laajentaa koskemaan myös esityksessä tarkoitettuja
kiireellisen sosiaalihuollon kustannuksia. Kustannukset maksettaisiin kuitenkin sosi-
aaliturvan yleisrahastosta.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi säädettäväksi sosiaalihuoltolain 12 a §:n 2 momentissa
asetuksenantovaltuudesta, jonka perusteella olisi mahdollista antaa valtioneuvoston
asetus kustannusten maksamiseen ja hallinnointiin liittyvistä seikoista.

Aluehallintovirastot toteuttivat loppuvuonna 2016 alueellaan seurantakyselyn laitto-
masti maassa oleskelevien käyttämistä sosiaali- ja terveyspalveluista. Näiden vastaus-
ten sekä muiden kunnilta kerättyjen tietojen perusteella on arvioitu henkilöiden palve-
lutarvetta kokonaisuutena sekä esityksen taloudellisia vaikutuksia.

Laittoman maassa oleskelun ehkäisyyn ja hallintaan laaditussa toimenpidesuunnitel-
massa (16.12.2016) todettiin, että vuonna 2015 saapuneista turvapaikanhakijoista run-
saat 11 300 on saanut kielteisen päätöksen oleskelulupahakemuksensa. Muutoksen-
haun alaisena oli edelleen yli 9 400 hakemusta. Lisäksi vastaanottojärjestelmästä on
kadonnut noin 3 800 henkilöä. Näistä henkilöistä jopa 8 000-10 000 voi jäädä oleske-
lemaan maassa laittomasti.

Kustannusarviossa henkilöä ja vuorokautta kohden majoituksen kustannukseksi arvioidaan 35 euroa, ruokakorvaukseksi 7,36 euroa ja lääkekuluiksi 5 euroa. Hätmajoitusta käyttäviä arvioidaan olevan 500 – 1 000 henkilöä noin kolmen kuukauden ajan, ruokakorvausta hakevia 1 500 henkilöä noin puolen vuoden ajan ja muiden kustannusten perusteena on 1 000 henkilöä samoin puolen vuoden ajan. Arvioiden mukaan kuntien menot olisivat yhteensä 5 346 000 euroa vuonna 2018.

Aluehallintovirastot ovat päivittäneet tilannekuvan kesä-syyskuun ajalta, eikä tilanne ole merkittävästi muuttunut alkuvuodesta. Palveluiden piiriin on hakeutunut todella vähän henkilöitä. Yksittäisiä tapauksia on kuitenkin raportoitu niin sosiaali- kuin terveydenhuollossa.

Hallituksen esitys sosiaalihuoltolain muuttamisesta oli lausunnoilla 26.7. - 24.8.2017 ja esitystä pidettiin kannatettavana ja perusteltuna. Osa lausunnonantajista toivoi esitystä laajempia korvauksia. Lausuntojen perusteella täsmennettiin erityisesti käsitteitä.

